

Handläggare
Annika Risel
Telefon: 08-50833607

Till
Utbildningsnämnden
2017-09-21

Utbildning, undervisning och ledning - reformvård till stöd för en bättre skola (SOU 2017:51)

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr 110-1165/2017.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör

Inger Pripp
Grundskoledirektör

Sammanfattning

Utbildningsnämnden har fått delbetänkandet *Utbildning, undervisning och ledning – Reformvård till stöd för en bättre skola* på remiss från kommunstyrelsen. Utredningens syfte är en bättre skola genom mer attraktiva skolprofessioner. Utredningar lämnar förslag som syftar till att ge bättre förutsättningar för lärare, förskollärare, rektorer och förskolechefer att utföra sina uppdrag gällande behörighets- och legitimationsregler.

Förvaltningen tillstyrker generellt utredningens förslag men lämnar i yttrandet synpunkter på några delar.

Bakgrund/Ärendet

Utbildningsnämnden har från kommunstyrelsen fått en remiss över delbetänkandet *Utbildning, undervisning och ledning – Reformvård till stöd för en bättre skola*.

Utredningen har till uppdrag att lämna förslag som syftar till att ge bättre förutsättningar för lärare, förskollärare, rektorer och förskolechefer att utföra sina uppdrag och bland annat se över behörighets- och legitimationsreglerna. I delbetänkandet redovisas i enlighet med direktivet de delar av uppdraget som rör justeringar av legitimations- och behörighetsreglerna, uppdraget att utreda om

förskolechefer i förskolan bör benämnas rektorer i skollagen och uppdraget att se över hur en god introduktion i lärar- och förskolläraryrkena kan säkras.

Uppdraget i övrigt ska redovisas senast den 1 december 2017.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom grundskoleavdelningen i samverkan med gymnasieavdelningen, förskoleavdelningen, avdelningen för stöd kring lärande och elevhälsa samt avdelningen för personal- och kompetensförsörjning.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen anser att utredningen generellt sett lämnar bra förslag men kommenterar olika delar i detta avsnitt. Utredningen lämnar i kapitel 4 förslag till övergripande förändringar i behörighetsförordningen. Reformen har sedan den trädde i kraft ändrats vid flera tillfällen för att hantera problem som identifieras. I delbetänkandet föreslås ytterligare ett antal förändringar vilka betraktas som reformvård och lösningar på problem som följer av hur reglerna för legitimation och behörighet är utformade. De föreslagna ändringarna förväntas öka lärares och förskollärares möjlighet att utöka sina behörigheter, utan att därmed eftersätta legitimationsreformens grundprincip, att barn och elever ska ha rätt att undervisas av väl kvalificerade lärare och förskollärare. Förvaltningen ställer sig bakom dessa intentioner och förslag, inte minst med tanke på den omfattande lärarbrist som råder.

Nedan följer de specifika förslag från utredningen som förvaltningen har valt att kommentera under varje avsnitt.

5.3.1 Specialpedagogexamen ska alltid vara behörighetsgivande

Utredningens förslag:

Examensmålen, liksom behovet av två olika yrkesexamina inom det specialpedagogiska området, bör utredas.

Till dess att en utredning har genomförts och en eventuell förändring av de två specialpedagogiska yrkesexamina har trätt i kraft ska en specialpedagogexamen i behörighetshänseende jämföras med en speciallärarexamen oavsett när specialpedagogutbildningen har påbörjats eller examen utfärdats. Den tidsgräns som finns i behörighetsförordningen ska således tas bort.

5.3.2 Ändringar gällande behörighet för grundsärskolan, gymnasiesärskolan och särskilt utbildning för vuxna

Utredningens förslag:

1. Grundlärare med inriktning mot arbete i fritidshem liksom den med en äldre examen avsedd för arbete i fritidshemmet ska vara behöriga att undervisa i ämnesområden inom träningskolan om han eller hon också har en speciallärarexamen med specialisering mot utvecklingsstörning.
 2. Grundlärare med inriktning mot arbete i fritidshem liksom den med en äldre examen avsedd för arbete i fritidshemmet ska vara behöriga att undervisa även i grundsärskolans årskurs 7–9 samt i gymnasiesärskolan i det eller de praktiska eller estetiska ämnen de är behöriga att undervisa i grundsärskolans årskurs 1–6, om han eller hon också har en speciallärarexamen med specialisering mot utvecklingsstörning.
 3. Ämneslärare med inriktning mot arbete i årskurs 7–9 liksom den med en äldre examen avsedd för undervisning i årskurs 7–9 ska vara behöriga att undervisa i grundsärskolans årskurs 7–9 och i gymnasiesärskolan om han eller hon också har en speciallärarexamen med specialisering mot utvecklingsstörning.
 4. Ämneslärare med inriktning mot arbete i gymnasieskolan liksom den med en äldre examen avsedd för undervisning i gymnasieskolan ska vara behöriga att undervisa i gymnasiesärskolan om han eller hon också har en speciallärarexamen med specialisering mot utvecklingsstörning.
 5. Bestämmelser om kompletterande behörighet i enstaka naturorienterande eller samhällsorienterande ämne för grundsärskolan ska tas bort.
 6. Lärare med ämneskunskap i ett eller flera samhällsorienterande ämnen ska vara behöriga att undervisa i detta eller dessa ämnen i gymnasiesärskolan även om de saknar behörighet i samhällsorienterande ämnen i grundsärskolan.
 7. Förskollärare, grundlärare med inriktning mot arbete i fritidshem liksom den med en äldre examen avsedd för arbete i fritidshemmet ska vara behöriga att undervisa i samtliga ämnesområden i gymnasiesärskolans introduktionsprogram om han eller hon också har en speciallärarexamen med specialisering mot utvecklingsstörning.
- Den som är behörig att undervisa i grund- eller gymnasiesärskolan enligt ovan ska också vara behörig att undervisa på motsvarande nivå och i motsvarande ämne i särskild utbildning för vuxna.

5.3.3 Ändrad reglering kring särskilt stöd

Utredningens förslag:

Behörighet att bedriva undervisning som avser särskilt stöd ska, utöver specialiseringen på speciallärarexamen, grundas på vilka årskurser lärare är behörig att undervisa i.

5.3.4 Förlängda övergångsbestämmelser

Utredningens förslag:

Den övergångsperiod som gäller till utgången av juni 2018 i fråga om krav på legitimation och behörighet för att få bedriva undervisning och besluta om betyg i skolväsendet förlängs till utgången av juni 2021 när det gäller undervisning i grundsärskolan, specialskolan, gymnasiesärskolan eller särskild utbildning för vuxna.

5.3.6 Möjligheter att utöka specialpedagogisk kompetens

Utredningens förslag:

En lärare med speciallärar- eller specialpedagogexamen ska kunna utöka sin behörighet att bedriva undervisning som speciallärare genom att komplettera sin tidigare utbildning med en ny specialisering.

5.3.8 Utökad möjlighet till behörighet grundat på erfarenhet i grundsärskolan, specialskolan, gymnasiesärskolan och särskild utbildning för vuxna

Utredningens förslag:

En lärare eller förskollärare som har undervisat i minst 8 år i ett ämne eller ämnesområde i grundsärskolan, specialskolan, gymnasiesärskolan eller särskild utbildning för vuxna ska kunna tillgodoräkna sig sådan erfarenhet till och med den 1 juli 2021 för utökad behörighet. En lärare eller förskollärare som är född senast den 1 juli 1958 ska ha bedrivit sådan undervisning i minst 4 år.

Förvaltningens synpunkter, förslag 5.3.1-5.3.8

Regleringen av vad som krävs för att en lärare eller förskollärare ska vara behörig att bedriva viss undervisning i skolväsendet är omfattande. Särskilt komplicerad är regleringen av speciallärares behörigheter. För att bättre kunna ta till vara och utöka den specialpedagogiska kompetensen i skolväsendet föreslås förändringar i och tillägg till behörighetsregleringen för

speciallärare. Det handlar dels om hur befintliga speciallärares kompetens tas tillvara, dels om att möjliggöra för speciallärare att utöka sina behörigheter inom det specialpedagogiska fältet utan att detta sker på bekostnad av grundprinciperna i legitimationsreformen, att barn och elever har rätt att undervisas av väl kvalificerade lärare och förskollärare. Det handlar även om att ta tillvara på den personal som har lång erfarenhet av att bedriva undervisning inom det specialpedagogiska fältet. Förvaltningen anser att intentionerna med dessa förslag är bra och att förslagen svarar mot ett behov som utgår från en stor brist på lärare och förskollärare med fördjupad specialpedagogisk kompetens.

Sedan 2008 finns det två yrkesexamina inom det specialpedagogiska området för utbildade lärare och förskollärare: specialläraresexamen och specialpedagogexamen. Båda är utbildningar på avancerad nivå och omfattar 90 högskolepoäng. Högskoleförordningens examensmål skiljer sig, enkelt uttryckt, åt på så sätt att specialläraresexamen ges med olika specialiseringar och i högre grad inriktas på arbete med en enskild elev. I en rapport som presenterades år 2012 visade, enligt utredningen, dåvarande Högskoleverket att utbildningarna i praktiken är mycket lika till sitt innehåll och att det fanns en omfattande samläsning mellan de båda programmen.

En specialpedagogexamen kan enligt dagens regelverk jämföras med en specialläraresexamen förutsatt att den har utfärdats senast den 30 juni 2015 och avser en utbildning som påbörjats före utgången av 2008. Denna begränsning i tiden för vilka specialpedagogexamina som är behörighetsgivande har motiverats med att det under en period inte fanns någon speciallärarutbildning. Specialpedagoger vars utbildning inte omfattas av den tidsbegränsning som anges i behörighetsförordningen meddelas idag ingen behörighet att bedriva undervisning som avser särskilt stöd. Detta trots att de har en utbildning som enligt kraven i examensordningen är densamma som de som påbörjade utbildningen före 2008.

Utredningen föreslår i punkt 5.3.1 att examensmålen för de två olika yrkesexamina inom det specialpedagogiska området bör ses över. Förvaltningen delar utredningens uppfattning att det är mycket angeläget att skolväsendet har tillgång till djup kunskap både vad gäller den elevnära liksom den rådgivande specialpedagogiska kompetensen. Förvaltningen anser också att dagens regelverk inte är rimligt, där specialpedagogers behörighet för viss undervisning

faller ut beroende på vilket datum en utbildning påbörjades eller examen utfärdades utan hänsyn till utbildningens innehåll.

Den lärare eller förskollärare som har en speciallärarexamen med specialisering mot utvecklingsstörning blir behörig att undervisa i grundsärskolan, gymnasiesärskolan eller särskild utbildning för vuxna. Utredningen föreslår i punkt 5.3.4 att de övergångsbestämmelser som finns för behörighet att bedriva undervisning i grundsärskolan, specialskolan, gymnasiesärskolan eller särskild utbildning för vuxna ska förlängas. Många som undervisar i dessa skolformer är fortsatt obehöriga och förvaltningen ställer sig därför bakom detta förslag. Flera åtgärder föreslås i betänkandet för att komma tillrätta med det kritiska behörighetsläget. Dessa åtgärder kommer emellertid inte att inom de närmsta åren bidra till att täcka den omfattande brist på behörig personal som finns i dessa skolformer.

6.2 Utredningens förslag – utbildningar som kräver specialistkompetens

Utredningens förslag:

En lärare som inte uppfyller kraven i 2 kap. 13 § skollagen får trots det bedriva undervisning inom den del av den riksrekryterande estetiska spetsutbildningen som ger utbildningen dess spetskaraktär. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen och ha uppvisat en hög konstnärlig skicklighet inom det estetiska område utbildningen avser (s.k. särskilda specialistkunskaper).

Den lärare som ska bedriva undervisning inom sådana kurser som ger den riksrekryterande estetiska spetsutbildningen dess estetiska spetskaraktär får anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning men inte ansvara för undervisningen. Ett sådant ansvar har den lärare som är legitimerad och behörig i ämnet.

Lärare som bedriver undervisning inom det som ger den riksrekryterande estetiska spetsutbildningen dess spetskaraktär får inte självständigt sätta betyg. Betyg sätts i stället tillsammans med en legitimerad lärare och den som bedriver undervisningen i berörda ämnen ska ge underlag till den betygssättande läraren.

Förvaltningens synpunkter

Av utredningens direktiv framgår att det finns behov av specialistkompetens i vissa ämnen inom gymnasieskolan, vilket i praktiken kan vara svårt att förena med kravet på en lärarexamen.

Utbildningar som nämns är sådana som avviker från gymnasieskolans nationella program såsom estetiska spetsutbildningar, riksiddrottsgymnasier och nationellt godkända idrottsutbildningar. Utredningen föreslår enligt ovan att lärare som inte uppfyller kraven för legitimation trots det ska få bedriva undervisning inom den del av den riksrekryterande estetiska spetsutbildningen som ger utbildningen dess spetskaraktär. En sådan utbildning finns till exempel på Södra latins gymnasium. Förvaltningen välkomnar det förslaget och instämmer med utredningens analys.

7.3 Utredningens förslag – legitimation och behörigheter för fritidspedagoger eller motsvarande

Utredningens förslag:

En äldre examen på högskolenivå avsedd för arbete enbart i fritidshemmet ska vara behörighetsgivande och kunna ligga till grund för legitimation.

Undantaget för fritidspedagoger att få ansvara för och bedriva undervisning i fritidshemmet utan legitimation och behörighet tas bort. Utöver legitimerade lärare får det även fortsatt finnas annan personal med sådan utbildning eller erfarenhet att elevernas utveckling och lärande främjas.

Grundlärare med inriktning mot arbete i fritidshem och fritidspedagoger eller motsvarande ska ha möjlighet att komplettera sin behörighet att undervisa i ytterligare ämnen, årskurser och skolformer.

Möjlighet för fritidspedagoger eller motsvarande att delta i sådan kompetensutveckling som ges i form av uppdragsutbildning kommer som en konsekvens av detta att erbjudas på samma villkor som för övriga legitimerade lärare.

Den särreglering som funnits för fritidspedagoger eller motsvarande upphör därmed att gälla.

Ändringarna i behörighetsförordningen föreslås träda i kraft den 1 juli 2018. Ändringarna i skollagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2019.

Förvaltningens synpunkter

Med nuvarande reglering är det endast möjligt att bli legitimerad lärare eller förskollärare, inte legitimerad fritidspedagog. I dag bedrivs inte fritidspedagogutbildning utan personal för fritidshemmet utbildas inom ramen för grundlärarutbildningens inriktning mot arbete i fritidshemmet, vilka efter ansökan erhåller lärarlegitimation. Fritidspedagoger eller motsvarande kan också meddelas en lärarlegitimation om han eller hon har tillräckliga

ämneskunskaper i ett undervisningsämne i eller vid sidan av sin examen. Den absoluta majoriteten av alla fritidspedagoger som i dag ansöker om legitimation meddelas också en lärarlegitimation.

Förvaltningen ställer sig bakom utredningens förslag att en äldre examen på högskolenivå avsedd för arbete enbart i fritidshemmet ska vara behörighetsgivande och ensamt kunna ligga till grund för legitimation och behörighet att undervisa i fritidshemmet. Det känns rimligt ur ett jämlikhetsperspektiv att personal inom fritidshemmet på samma sätt som inom skolan och förskolan kan bli legitimerade att undervisa specifikt i den skolformen. Att ha legitimerade fritidspedagoger höjer också statusen för yrket och är ett sätt att höja kvaliteten i verksamheten. Det råder brist på utbildade fritidspedagoger och på detta sätt blir det ett incitament att kompetensutveckla övrig personal inom fritidshemmet.

8.4 Utredningens förslag – frågan om undantaget från legitimation och behörighet för lärare i modersmål

Utredningens förslag: Undantaget från legitimations- och behörighetsreglerna för modersmållärare bör kvarstå. På sikt bör dock det nuvarande undantaget från kraven på legitimation och behörighet för lärare i modersmål förändras. Skolverket bör få i uppdrag att svara för en fortbildningsinsats för yrkesverksamma modersmållärare som saknar behörighet. Möjlighet för huvudmannen att söka statsbidrag bör finnas för de lärare som deltar i utbildningen. Skolverket bör få i uppdrag att ta fram ytterligare stödmaterial för undervisningen i modersmål. Ämnet modersmål och möjligheten till studiehandledning på modersmålet bör utredas i särskild ordning bl.a. vad gäller innehåll, mål och organisering.

Förvaltningens synpunkter

Endast cirka var fjärde yrkesverksam modersmållärare har i dag en pedagogisk högskoleexamen. Andelen har halverats sedan läsåret 2010/11. Utbildningsmöjligheterna är mycket begränsade samtidigt som antalet elever som har rätt till undervisning i ämnet är rekordhög och förväntas öka ytterligare. Förvaltningen delar utredningens bedömning att det i dag inte finns någon praktisk möjlighet att ställa skarpa krav på legitimation och behörighet även för modersmållärare. På sikt bör dock det nuvarande undantaget från kraven på legitimation och behörighet för lärare i modersmål förändras och krav på viss utbildning ställas.

Förvaltningens enhet språkcentrum har en hög andel behöriga och legitimerade modersmåls lärare och tillsvidareanställer endast i undantagsfall obehöriga lärare för undervisning i ämnet modersmål. Detta i syfte att hålla en hög kvalitet på de uppdrags som enheten utför gentemot grund- och gymnasieskolor i kommunen.

Det är dock viktigt att modersmålsundervisningen håller hög kvalitet. Syftet med undervisningen i ämnet modersmål är att eleverna utvecklar kunskaper i och om sitt modersmål. Att ha tillgång till sitt modersmål är av vikt för elevens identitet och självkänsla men också för begreppsbyggnad och kognition och underlättar därmed språkutveckling och lärande inom olika områden. Elever som läser sitt modersmål i grundskolan har enligt utredningen generellt sett bättre betyg i alla skolans ämnen, en skillnad som inte kan förklaras av faktorer i elevernas bakgrund. Förvaltningen ställer sig av denna anledning bakom utredningens förslag gällande att Skolverket får i uppdrag att ordna med fortbildningsinsatser och ta fram ytterligare stödmaterial för undervisningen. Förvaltningen anser att ämnet modersmål även bör bli ett ämne inom befintlig lärarutbildning.

9.4 Utredningens förslag – frågan om undantaget från legitimation och behörighet för lärare i yrkesämnen

Utredningen föreslår: Undantaget från kraven på legitimation och behörighet för yrkeslärare bör upphöra fr.o.m. 1 juli 2022. Yrkeslärare som saknar legitimation och behörighet och som har anställts före den 1 juli 2022 ska under tiden för anställningen vara behöriga att undervisa och självständigt besluta om betyg dock längst till utgången av juni 2026. Därefter får den lärare som saknar behörighet bedriva undervisning under högst ett år i sänder. Efter 1 juli 2022 får den som ska bedriva undervisning i ett yrkesämne anställas under högst tre år om personen samtidigt genomför en sådan utbildning som leder till en yrkeslärarexamen. Anställningstiden får förlängas till högst fyra år om det finns särskilda skäl. Den som saknar legitimation och som ej deltar i utbildning får anställas under högst ett år. Skolverket bör få i uppdrag att informera lärare och huvudmän om de nya reglerna. Universitets- och högskolerådet och Skolverket bör få i uppdrag att se över kraven för särskild behörighet till utbildning som leder till yrkeslärarexamen respektive de krav som ställs för utökad behörighet i ett yrkesämne. Möjligheten att erhålla statsbidrag för behörighetsgivande utbildning för lärare i yrkesämnen bör utökas och erbjudas till och med 2022.

Möjligheten att erhålla statsbidrag för höjda löner till lärare bör efter den 1 juli 2022 finnas för legitimerade lärare som undervisar i ett yrkesämne.

Förvaltningens synpunkter

Andelen lärare i yrkesämnena i skolväsendet som har en pedagogisk högskoleexamen är totalt sett förhållandevis låg och har varit så en längre tid. Av denna anledning bedömdes det inte vara möjligt att ställa krav på utbildning och legitimation för dessa lärare när legitimations- och behörighetssystemet infördes 2011. Enligt utredningen är situationen vad gäller yrkeslärarnas utbildningsbakgrund och utbildningsmöjligheter betydligt bättre jämfört med modersmåslärarnas. Nästan två av tre yrkesverksamma yrkeslärare har en pedagogisk högskoleutbildning. Utredningen föreslår därför att undantaget från kraven på legitimation och behörighet för yrkeslärare bör upphöra från och med 1 juli 2022. Till det föreslår utredningen en rad andra insatser.

När det gäller detta förslag menar förvaltningen att tillgången till legitimerade yrkeslärare ser olika ut i mellan olika områden och kan vara ett problem, till och med i Stockholm. I Stockholms kommunala gymnasieskolor är till exempel alla yrkeslärare inom frisörprogrammet legitimerade men det är mycket få behöriga lärare inom VVS- och fastighetsprogrammet. Förvaltningen anser att legitimationskravet för yrkeslärare är bra som utgångspunkt, men att det kan behövas undantagsregler så att alla yrkesprogram kan bedriva en hållbar utbildning. Vidare anser förvaltningen att utbildningsmodellen för yrkeslärare bör utvecklas i samråd med lärosätena för att öka attraktionskraften. Förvaltningen menar också att kraven för att få legitimation och behörighet i vissa ämnen ibland är för smala eller för höga. Förvaltningen välkomnar därför utredningens förslag att Skolverket och Universitets- och högskolerådet ska se över sina föreskrifter om kraven för behörighet.

11.7 Utredningens förslag – Introduktionsperiod för ökad kvalitet i undervisningen och en bra start i yrkeslivet

Utredningen föreslår:

Skollagen ska justeras för att tydliggöra att det är vid första anställningen som introduktionsperioden ska genomföras för lärare eller förskollärare med behörighetsgivande examen. Av skollagen ska också framgå att huvudmannen ska sträva efter att läraren eller förskolläraren får genomföra introduktionsperioden inom undervisning som i huvudsak svarar mot lärarens eller

förskollärarens behörighet. Förändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2018.

Skolinspektionen bör få i uppdrag att granska huvudmännens genomförande av introduktionsperioden.

Förvaltningens synpunkter

Sedan 2011 reglerar skollagen huvudmannens skyldighet vad gäller att låta nya lärare och förskollärare genomföra en introduktionsperiod. Uppföljningar pekar dock på att långt ifrån alla lärare och förskollärare i praktiken får genomföra en introduktionsperiod av den omfattning och med det innehåll som regelverket föreskriver. I arbetet har det framkommit att vissa oklarheter råder kring skollagens formuleringar om när en introduktionsperiod ska genomföras.

Förvaltningen delar utredningens uppfattning om att introduktionen är avgörande för att nya förskollärare och lärare ska få rätt förutsättningar för att klara sitt uppdrag och stanna i yrket. Förvaltningen ställer sig också positiv till att skollagen justeras för att förtydliga att det är vid första anställningen som introduktionsperioden ska genomföras för lärare och förskollärare. Det kan också vara lämpligt att Skolkommisionens förslag om ett professionsprogram för lärare och skolledare kan utgöra den ram inom vilken en introduktionsperiod kan utformas.

12.1.4 Förslag – från förskolechef till rektor

Utredningens förslag:

Den som leder och samordnar det pedagogiska arbetet vid en förskoleenhet ska benämnas rektor. I de fall där det blir otydligt vilken rektor som avses ska benämningen kompletteras med skolform.

12.2.7 Förslag – anpassning av den obligatoriska

Befattningsutbildningen

Utredningens förslag:

Förskolechefer ska omfattas av ett krav på obligatorisk befattningsutbildning.

Förskolechefer ska påbörja en obligatorisk befattningsutbildning om 7,5 högskolepoäng snarast möjligt efter det att förskolechefen tillträtt sin anställning. Utbildningen ska vara genomförd inom två år från tillträdesdagen. Skyldighet att genomföra utbildningen föreslås inte ifråga om förskolechefer som tidigare genomgått en befattningsutbildning, en äldre statlig rektorsutbildning eller genom annan utbildning eller yrkeserfarenhet har förvärvat kunskaper som en högskola som anordnar befattningsutbildning har jämställt med sådan utbildning.

Förändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2019 och gälla de förskolechefer som anställs efter detta datum.

Förvaltningens synpunkter, förslag 12.1.4-12.2.7

Utredningens förslag att skolledare för samtliga skolformer ska benämnas som rektor, med en gemensam titel, anser förvaltningen är logiskt då uppdrag och ansvar för att leda och samordna det pedagogiska arbetet samt att besluta om organisation och resurser formuleras på exakt samma sätt i skollagen. Att benämna alla chefer i skola och förskola rektor ger en viktig signal om att det inte finns någon betydande skillnad mellan uppdragen och kommer också kunna öka attraktiviteten att arbeta som chef i förskolan. Det är dock viktigt att poängtera att denna förändring inte innebär någon skillnad för förskolechefens faktiska ledningsansvar jämfört med idag.

Förvaltningen är positiv till att det även ska vara obligatorisk för förskolans chefer att gå en befattningsutbildning med de tre delarna; skoljuridik och myndighetsutövning, mål- och resultatstyrning samt skolledarskap. Det ligger i linje med de krav och behov som stadsdelsförvaltningarna har idag då de rekryterar förskolechefer till de kommunala förskolorna.

Förvaltningen har dock svårt att förstå argumenten för att befattningsutbildning för förskolans chefer bara ska vara 7,5 högskolepoäng jämfört med 30 högskolepoäng för skolans chefer. Att hänvisa till skillnader ”i de praktiska förutsättningarna” att kunna genomföra utbildningen anser inte förvaltningen vara relevant. Utredningen hänvisar till storleken på verksamheterna, att

många förskolor är ”små enheter” med få barn och anställda, vilket innebär att de strukturella förutsättningarna skulle utgöra ett hinder och få oönskade konsekvenser. Skollagen är tydlig med att uppdraget att leda utbildningen är densamma, oavsett storlek på enhet, och detta behöver vara fokus bakom kravet på en befattningsutbildning snarare än vilka strukturella förutsättningar som respektive enhet har.

Förvaltningens erfarenhet av tillsynen i fristående förskolor är att det oftast är vid mindre förskolor som det kan finnas brister i insikten om uppdragets komplexitet och ledarskapets innebörd samt där roller och ansvar kan rotera mellan personer eller vara otydligt formulerade. I exempelvis personal- och föräldrakooperativ kan huvudmanna-, förskolechefs- och även förskollärares ansvar vila på en och samma person vilket kan medföra att kompetensen i de olika befattningarna varierar. Enligt skollagen är det huvudmannens ansvar att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna, det borde alltså innebära att det blir ett huvudmannans ansvar att se till att förskolechefen ges förutsättningar att kunna genomföra den befattningsutbildning som krävs, oavsett de strukturella förutsättningar förskolechefen befinner sig i. För att ge huvudmän skäligen tid att skapa förutsättningar för sina förskolechefer möjligheter till utbildning kan eventuellt övergångsregler införas under en period.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen och att beslutet justeras omedelbart.

Bilaga

Utbildning, undervisning och ledning – reformvård till stöd för en bättre skola (SOU 2017:51).